

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó közlemények
a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez
czímzendők.
(Ó-vár, Bátyautca 9. sz.)

Rendes tagok 2 frt, körli tagok 1 frtot fizetnek.
a „Méhészeti Közlöny“-t és „Erdélyi Gazda“-t
ingyen kapják.

Pályázati értesítés.*)

Az erdélyrészi méhész-egylet hivatásának ösmervén, a méhészet fejlődésének, minden, rendelkezése alatt álló eszközzel való előmozdítását: 1889. január 27-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy némí buzdításképen, jutalmakat tűz ki, méhészeti értekezésekre.

A végrehajtással megbizott választmány, az alábbiakban foglalta össze azokat a kérdéseket, melyeket a méhészet érdekében, első sorban tárgyalatni óhajt.

1. A jobb mézelő növényekről és azok tenyésztéséről, tekintettel hazánk égalyi viszonyaira és a tenyésztésre ajánlható mézelő növények hasznosságára mezőgazdasági szempontból is.

2. Miként kezeljük méhcsaládainkat méznyerés céljából s miként, ha szaporításra törekszünk?

3. Ösmertetendők a méhek ellenségei, továbbá a praeventiv eszközök, melyekkel a méhek ellenségeitől származható károkat elkerülhetjük.

4. Ösmertetendők a méhek betegségei, továbbá: melyek a szükséges óvintézkedések a betegségek ellen; végül: miként gyógyíthatók azok?

5. Adsssek elő a méhek telettésének leghelyesebb módja.

*) Laptársainkat felkérjük ez értesítés szives átvételére.

6. A legjobb műrajkészítési módokról, különös tekintettel az ingó szerkezetű kaptárokra.

7. Miként értékesíthetjük legjobban méh-terményeinket?

8. Az anyátlanságról, különös tekintettel az ályanságra.

A fennebbi kérdések közül bármelyik választható értekezés tárgyául.

A pályadolgozatok, idegen kézzel írva s jeligés levélkével ellátva, a „M. közlöny“ szerkesztőségéhez küldendőek be, legkésőbb 1890. évi május 1-ig.

Valamennyi, közlésre alkalmas értekezés a „M. közlöny“-ben közölni fog s az ezután kijeleendő bíráló bizottság által legjobbnak ítélt dolgozat szerzője, 60 arany frank; a másod sorban kitüntetett dolgozat szerzője pedig, 40 arany frank jutalomban fog részesülni; de csupán abszolút jóságú dolgozatért adatik a jutalom.

Csak a jutalmazandó dolgozatok jeligés levélkéit bontja föl a bíráló bizottság; a többi jeligés levélké megsemmisíttetnek.

A bíráló bizottság kijelölésénél kiváló sulyt fog fektetni egyeletünk arra, hogy abban minél több, hivatott méhészt vegyen részt.

Az erdélyrészi méhésztársaság választmányának nevében

Bodor László,
alelnök.

Szentgyörgyi Lajos,
főtitkár.

Egyesületi élet.

Jegyzőkönyv

Felvéttetett a szamosujvári méhésztársaság 1889. év december 22-én tartott alakuló gyűléséről. Jelen voltak: Szentgyörgyi Lajos, az „erdélyrészi méhésztársaság“ képviselője, Kovrig Simon, ifj. Turtsa Lukács, Schilling Ottó, Vásárhelyi Boldizsár, Novák Antal, Máthé György, Páll Bogdán, Voith Gergely, Aján Joáchim és Lukács, Placsintár Kristóf, Serlegi Dezső, Alexa Miklós, Pápiu János, Páll Kristóf, Suciu László, Páll Domokos, Todorán Endre, Hodoreán János, Perint Jakab, Péterffy Gyula, Sächin Márton, Florián János.

1. Máthé György üdvözli az egybegyűlteket s kifejti a nemes célt, melyet e kör mottóként zászlójára kitűzött, egyszersmind kéri őket, hogy e célnak buzgó harczosaivá legyenek. Azután felolvassa az aláírottaknak névjegyzékét (37 aláíró), kiknek bemutatván az erdélyi

részi méhész-egylet főtitkárát, mint annak képviselőjét, Szentgyörgy-Lajos urat, s kéri őt a kör nevében, hogy addig, míg a tisztviselők megválasztatnak, foglalja el az elnöki széket s nyissa meg az alakuló gyűlést.

Szentgyörgyi Lajos ur az elnöki széket elfoglalva, ékes szavakkal fejtí ki, hogy midőn az anyaegylet hírért vette annak, hogy Szamosujvárt egy kör van ulakulóban, élénk örömmel fogadta azt s leküldte őt, hogy testi szemeivel győződjék meg arról, s midőn ő eljött, a legnagyobb örömmel tette azt, öröme nem is volt alaptalan, mert együtt látja e nemes czél bajnokait. A gyűlést megnyitottnak nyilvánítja, s a tisztviselők megválasztását kéri. — Lelkes éljenzéssel adózott a gyűlés a főtitkár buzdító szavaiért. Tisztviselőit közfelkiáltással választotta meg a következőkben: Elnök: Kovrig Simon, alelnök: Voith Gergely, titkár: Páll Bogdán és pénztárnoknak: Páll Kristóf.

2. Kovrig Simon az elnöki széket elfoglalván, kéri a gyűlést, hogy 12 választmányi tagot válasszon, a szavazatok beszédésével megbizza Máthé György és Turtsa Lukács köri tagokat. — A szavazás megejtetvén, beadatott 22 szavazat, ebből legtöbbet kaptak s így választmányi tagokká lettek a következők: Lőrinczi Menyhért 22, Máthé György 22, Novák Antal 22, Péterfi Gyula 22, Vásárhelyi Boldizsár 22, Suciú László 20, Todorán Endre 10, Páll Domokos 19, Áján Lukács 14, Florián János 14, és Hodoreán János 13 szavazattal.

3. Elnök enunziálván a megválasztottakat, köszönetét fejezi ki ugy a maga, mint tisztársai nevében a gyűlésnek azon bizalomért, melyet megválasztatásuk által tanusítottak; egyszersmind igéri, hogy mindent el fog követni arra, hogy működésüket siker koronázza. Egyuttal kedves kötelességet teljesít akkor, midőn kéri a közgyűlést, hogy fejezze ki köszönetét jegyzőkönyvileg Szentgyörgyi Lajos ur iránt, ki oly nagy buzgalommal segédkezett e kör életbe léptetésén. — Elnök indítványát a közgyűlés magáévá tevén, legnagyobb örömmel határozza, hogy Szentgyörgyi Lajos főtitkár urnak jegyzőkönyvi köszönet fejeztessék ki.

4. Szentgyörgyi Lajos főtitkár a közgyűlés határozatát megköszönve, jónak látja, hogy e gyűlés jegyzőkönyve másolatban az anyaegylethez terjesztessék fel megőrzés végett. Kijelenti, hogy — miután a kör már megalakult — az anyaegylet szakközlönyeit az évi 1—1 frt köri tagsági díjért, melynek 30%-a a kör szükségleteinek fedezésére visszatartandó — ujevttől kezdve a kör tagjainak megküldi.

Igy anyagilag is segítve azt, mindent elfognak követni, hogy e körben a tetterőt fejlesszék. A jövőben simuljunk bátran az anya-egylet kebeléhez, mely istápolni fogja mindig az új mennysszonyát. — A közgyűlés lelkes éljenzéssel veszi tudomásul a főtítkárról a kijelentését.

5. Elnök kifejti, hogy miután körünk már megalakult és folytathatjuk a munkásságot közösen Páll Kristóf gyakorlott méhésztársunkat válasszuk meg e kör tanítójává, s kérjük az anya-egyletet, hogy ezt jóvá hagyva őt arra kinevezze. — A közgyűlés elnök indítványát elfogadva, Páll Kristófit a „kör méhészeti tanítójává“ választja s kéri Szentgyörgyi Lajos főtítkárról urat, hogy az anya-egyletnél e dolog kivételét, illetve a megerősítést elősegítse.

Szentgyörgyi Lajos megígérve, hogy mindent el fog követni ez ügy érdekében, örömmel látja, hogy a hól a lelkesülés vezeti a dolgokat, mily egy öntetűen, simán folynak azok. Megnyugvással van eltelve az irántl hogy e kör élni fog, mert oly elnököt kaphatott élire, ki diadalra fogja vezetni az eszmét. Kéri az Istent, hogy sokáig tartsa meg e kör elnököt s annak minden tagját.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Dr. Kovrig Simon, s. k.

elnök.

Voith Gergely, s. k.

alelnök.

Páll Bogdán, s. k.

egyl. titkár.

Méhek teleléséről.*)

Mottó: Ki mint vet, úgy arat.

I.

Ezen közmondás igazságát a méhészetre is lehet alkalmazni, mert a jó telelés a következő év vetése.

A betelelésre vonatkozólag is igen eltérő nézetben vannak a méhészek. Sokan a kaptárok szerkezetében keresik a helyes okot; sokan a zárhelyiségekben, — minők pinczék, szobák- vermek, — mások a szabadban telelés mellett kardoskodnak. Mindeniknek meg van a maga előnye és hátránya. Fény, árny nélkül nincs: de mégis, a gondolkozni tudó méhésznek maga az anya természet megmutatja a helyes irányt.

Mentől mesterkéltbben járunk el a telelésben is, annál inkább vétünk ellenük. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy egészen ma

*) Pályamunka, egyletünk által kitűzött pályadíjra.

gukra hagyjuk, a hol és mikép nyaraltak, úgy teeljenek is ki. Ha az emberi kéz bele nyúl lakásuk megválasztásába és készítésébe, — teljes szabadságukban gátolja, — igen természetes, hogy télire is természetüknek megfelelőleg segédkezzék. Ha szabadon választhatják lakásukat, — fatörzsökben, sziklaüregekben stb. bizony azt tőlük kitelhetőleg yédett helyen, — előkészítik a tél árthatása ellen. Nem ők az okai, ha nem tudnak oly meleg kaptárokat készíteni, mint az emberek, de a meleget nagyon szeretik: hisz a nap fiai ők. Azért ha természeti hajlamukat sokan fütött szobával akarják kielégíteni, nem a méhek kedve ellen, hanem inkább saját terhükre és kárukra cselekesznek. Bizony, ha sok gondal, költséggel és utánjárással nem járna a melegíthető méhes felállítás, én is az ilyenben való teelés mellett állnék, de ha elgondoljuk, hogy a költségen és fáradságon kívül mennyi gondal jár a 8 fokon alóli egyenletes meleg fenntartása s mily kártékonyan, zavarólag hat a gyakori hőmérsék változás, minden kedvünk elmegyen a fütött szobától. Szegény méhek sokat szenvednek a szabadon választott lakásokban is a tél mostohasága ellen; de a természet rendjével meg kell alkunniak, az ember hivatása, midőn hasznukat akarja venni: a jó teelés által alkalmassá tenni mentől nagyobb haszon adhatására. Csalódnak azok, kik azt hiszik, hogy a vad méhek magukra hagyva, jobban teelnek és azért találkozunk oly gazdag családokkal. Ha szelidített méheinknél sok gyengébbre akadunk, az az avatatlan emberi kéz romlásából származik. Segédkezz a méhek természetének megfelelőleg, megalkudva az időjárással és évszakkal, bizonyára gyarapodásukat segited elő.

Hogy a jó teelésről helyes fogalmunk lehessen, esmernünk kell azon feltételeket, melyek a méhek életfentartásával, természetével szoros összefüggésben vannak. Itt első helyen áll élelmük.

Beteléskor aunyi mézet kell adnunk, a mennyi az új mézhordásig elég, de okvetetlen annyit, a mennyivel ápril 1-sejéig biztosan megérik, a mikor minden veszedelem nélkül átvizsgálhatjuk s bajukon segíthetünk. Egy jó közepes családnak 10 kilónyi, de 6 kl. alul teljességgel ne legyen; egy gazdag családnak 12—14 kilón felül nem kell. Az ingószervezetű kaptároknál a betelésre szánt mézet lehetőleg a költőürből kell venni, különösen ha a mézeléskor a költőür felett Hannemann-féle rács volt alkalmazva. Tudvalevőleg ezen rácson keresztül virágpór nem hordatik; már pedig a méhek, — különösen a fiasítás táplálásának multhatatlan kelléke. Az ingatlan szervezetű kaptároknál a vese és here

lépeket kivéve, a méz között mindenütt feltalálható a kellő mennyiségben: A mézürből vett lépeket használván, azt hiheti némely méhészt, ha egy kis méhkenyérrel bővön megrakott lépet helyez a téli fészek közelében, teljesen eleget tett a szükségletnek. Az ilyen méhészt vizsgálja meg az ingatlan szerkezetű kaptárok mézkészletét, a hol a méhek szabadon, természetsszerűleg járnak el, majd tájékozni fogja magát, mily arányban van szükségük a virágporra. Ha nagymértékben van is látszólag a méz közt felhalmozva, az egészséges erőteljes családnak még sem tulságos: tavasz felé, míg a természet bővön nyujthatná, a tömérdek fiasítás táplálására mind felhasználja, ha csak fedetlen állapotban a lépek alján meg nem romlott. Ezen állításom igazságát bizonyítják azon méhészek, kik tavasszal a virágpór hiányát mesterséges méhkenyérrel igyekeznek pótolni. A virágpór bővsége egyik elősegítője a népesség gyors szaporodásának az ingatlan szerkezetű kasoknál (kaptárok) kora tavasszon. De azt is meg kell jegyezmem itt, hogy ősszel fedetlen állapotban betett méhkenyér mit sem ér, sőt veszedelmükre van a méheknek. Az ilyen fedetlen méhkenyér rendszeren az alsó sor lépeken fordul elő, a honnan a méhek még a tél elején felhúzódnak és ott marad penésznek, romlásnak kitéve. Az ilyent tavasszal, midőn tisztogatnak, nagy munkával sejttestől együtt lerágnak s ha pedig szorultságból valamit használnak belőle, vérhast kapnak. Az ilyet a gondos méhészt, tavasszal, megkönnyítendő a méhek munkáját, lépestől kimetszi.

Itt még a lépek mennyiségére és elhelyezésére kívánok egy pár észrevételt tenni. Sok méhészt azon nézetben van: mivel az üres lépek melegebbek, lehetőleg bővön legyen üres lépök a költő fészek alján, a hová a méhek meghuzhassák magukat és az anya majd petézhessen. Igazzuk is lenne, ha a mézes lépekre multhatatlan szükségük nem volna és ezek is rendre üreseké nem válnának, de feledik, hogy a mi célból tették, éppen az ellen vétének; mert a sok üres léppel csak a tért nagyobbítják s éppen a meleget osztják meg. Egészen máskép áll a dolog az ingatlan szerkezetű kaptároknál, hol a tért a lépek eltávolításával nem kisebbitjük tetszésünk szerint, hanem okvetlen nagyobbítjuk. Itt az elégséges mézen kívül jó, ha telve van üres léppel. Az ingó szerkezetű kaptárokba a fennebb jelzett mézmennyiséget ugykell elhelyezni, hogy a felső sorba okvetetlen teljesen fedett mézes lépek jussanak, alul, közvetlen a röplikhoz jöhet egy teljesen üres, azután kevésbé mézes, míg hátul a legmézesebbek. A jelzett 6—12 k. méz lehetőleg kevés lépön legyen. A méhek a röplyuknál levő üres lép körül

csoportosulnak össze, a honnan védik beljebb eső mézüket az őszi támadások ellen. Innen a tél beálltával a népesség nagyságához arányos terjedelemben húzódik fennebb a melegséget követve és az utjokban eső mézet fogyasztva. Január hóban legtöbb esetben — még az erős család, is a felső sorban, a röplik felett 2—3-ik kereten kezdi a fiasítást. A tél folytán innen lefelé nem, hanem a felső soron hátra az ablak felé terjed a méz fogyasztásban és pedig a fiasítás gyarapításával mind nagyobb mértékben. Kérdelem már most: mi szükség van az alsó sor üres lépeire? Kár mert kitesszük a penészhöz és romlásnak, míg a fedett mézzel ellátott lépek nem tudnak megromlani. Tavasszal, midőn kitudnak repülni, az alsó sor oda hagyott mézét hordják fel és a fiasítás a röplyuk közelében az alsó sorra kezd terjedni, de ekkor már nagy erővel tisztogatnak és fogyasztanak s a méhészhöz is alkalmanyilik minden veszedelmes háborgatás nélkül tartalék lépeivel a külső irt nevelni, a fiasítás gyarapítását segíteni. A figyelmes gyakorlat minden méhészhöz megmondja, hogy a népesség erejéhez mérve, mily mennyiségben alkalmazza a telelésre szánt lépeket. Minden mesterséges táplálékot, étetést, itatást a telelésnél határozottan hátrányosnak tartok, azért az ilyeneknek tárgyalását kihagyom. A mennyiben télen szomjuság áll elő, annyiban az emberi mesterkéeltség: rossz betelelés, vékony repedezett léghuzamos kaptárok az okozói.

Vegyes közlemények.

— Figyelmeztetés. Tévedések kikerülése okán felkérjük tagjainkat, hogy tagsági díjikat Gebhardt Döme pénztárnoknak Kolozsvárt, czím alatt sziveskedjenek beküldeni s a pénz beküldése alkalmával lakhelyüket is pontosan jelöljék meg, hogy a hibás czímzés miatt származó zavarok kikerültessenek.

— Pályázat. Lapunk jelen számában ismételtén közöljük pályázati értesítésünket, mely a m. év márczius 15-iki számunkban volt először közölve. Értesítettük már tagjainkat, hogy a pályázati határidőt választmányunk meghosszabbította, mert a pályázat eddigi eredménye nem volt kielégítő. Több felőlről kifejezett kívánság következtében, mellőzte választmányunk azt a megkötést is, hogy a pályamunka csak egy nyomtatott ivnyi terjedelmű lehet.

— Az első méhésztély folyó hó 7-én folyt le; abban számosan vettek részt méhésztársaink közül. Turcsányi Gyula tagtárs tartott előadást, melyet a legnagyobb érdeklődés mellett hallgattak a jelenvoltak.

— **A mézes-retek, mint forgalmi cikk.** Gebhardt Döme tagtársunk, kinek kitünő méz-befőtjei már több izlelőn általános előismerésben részesültek, most a méz értékesítésének egy újabb nemét ösmertette meg mézes-retek készítményében, mely annyira kitűnőnek bizonyult, hogy többek kívánságára forgalomba is hozta. A Gebhardt-féle mézes-retek kapható áru-raktárunkban és Csiki Lukács főtéri kereskedésében. Egy negyed kilós üveg ára 30 kr.

— **Vételre kerestetik több mázsa pergetett méz.** Az értesítéseket kérjük Csiki J. János tagtársunkhoz mint az árucarnok igazgatójához, intézni. (Kolozsvár, főtér.)

— **Egyletünkbe belépett új tagok, az utolsó közlés óta; rendes tagok:** Császár Miklós, Hidalmás; Czóbel Minka, Anarcs; Kálmán László, Bonczhida; Schedivetz Marian, Kolozsvár; Turcsányi Pál, Torda. **Köri tagok:** Aján Lukács, Aján Joachim, Alexa Miklós, Boér János (II.), Bárány Márton, Dumbráva László, Florián János, Govrik J. Gergely, Szamosujvár; Gräbeldinger Péter, P.-Pordány, Hármás Istvánné, Vámos-Mikula; Hodosean János, Dr. Kovrig Simo, Kirschner Izsák, Szamosujvár; Kupta János, Dengeleg; Község, Bikkfalva; Kőrös József, Kolozsvár; Lőrinczi Menyhért, Lup Tivadar, Szamosujvár; Lukácsi Zsigmond, Viz-Szilvás; László Antal, Máthé György, Szamosujvár; Márkovits Sándor, Ördöngös-Füzes; Merczián Lázár, Viz-Szilvás; Nagy község, Magyar-Lápos; Novák Antal, Páll Domokos, Páll Kristóf, Placintár Kristóf, Pápiu János, Perint Jakab, Péterfi Gyula, Suciú László, Sächin Márton, Schilling Ottó, Serlegi Dezső, Dr. Simon Gyula, Sófalvi Lajos (II.), Todorán Endre, Ifj. Turtsa Lukács, Vajna Károly, Vásárhelyi Boldizsár, Zoltán Béla, Voith Gergely (II.), örmény katolikus fiu népiskola, Szamosujvár.

— **Tagsági díjt fizettek: rendes tagok:** Dr. Álbú Mózes, S.-Szt.-György; Bedő József (1889), Hodgya; Bágyi József (1888), Csákovár; Czóbel Minka, Anarcs; Gajzágó Antal, Kolozsvár; Harmath Lajos, Egerbegy; Kabdebó Lajos, 1888—89, Talpas. (Folyt. köv.)

A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak Gebhardt Döme pénztárnoknak küldendőik Kolozsvárt. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4 §.)

Lapfelügyelő bizottság: Álbú József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Nyomatott Gámán János örökösénél.